

PREPOROD

www.sindikat-preporod.hr

Riječ
predsjednika

Dan učitelja

Stješnjen u kalendaru između Svjetskog dana zaštite životinja i Međunarodnog dana djeteta, Svjetski je dan učitelja u Hrvatskoj ove godine obilježen manje zamjetno nego prijašnjih godina. UNESCO je, prije točno dva desetljeća, povodom podsjećanja na potpisivanje Preporuke o statusu učitelja (1966.), proglašio 5. listopada danom kada se u cijelom svijetu promovira važnost učiteljskog rada. U Hrvatskoj se ovaj dan proteklih godina obilježavao različito. Priredivani su velebni sindikalni skupovi, organizirani masovni prosvjedi, održavane su tiskovne konferencije... Toga su dana u školama priređivani domnjenci ili se išlo na prigodne izlete. Negdje se ovaj dan obilježavalo radno, ponegdje se radni dan pretvaralo u neradni...

Prosvjetarima se nekako isprva svidjelo i samo postojanje mogućnosti da se o njima govori, da se ističu njihova postignuća, da se javno ukazuje na poteškoće s kojima se susreću u svakodnevnom radu... Očekivali su učitelji i nastavnici da će više govora o njima i njihovim problemima kad-tad dovesti i do više društvene skrbi o ustanovama u kojima se djeca školjuju. Nadali su se prosvjetari kako će povećani interes za školstvo jednom valjda odgovorne potaknuti i na povlačenje konkretnih poteza kojima će se krenuti mijenjati njihov društveni status. Kako su godine prolazile, a u školstvu se uglavnom ništa nije mijenjalo ili se mijenjalo nagore, sve je više i više nestajalo i želje i interesa za sudjelovanjem u bilo kojoj vrsti obilježavanja učiteljskog dana.

„Kad već političari za nas ništa ne čine 364 dana nego nas barem puste na miru i ovaj 365 dan!“ – čuo sam ovih dana od jednog kolege kojeg sam pokušao nagovoriti da, povodom Dana učitelja, dadne kraću izjavu o prilikama u školstvu za jednu televizijsku postaju. Ove su me riječi gotovo obeshrabrile u naumu prigodničarskog osvrta na prosvjetarsku svakodnevnicu u ozračju Našega dana. Na kraju smo se ipak prigodnom presicom osvrnuli na neka od predloženih promjena u školskoj pravnoj regulativi. Aktualnost povoda (zadnji dan javne rasprave) i aktualnost samog događaja (dva dana uoči Svjetskog dana učitelja) – niti su izazvali neko veće zanimanje novinara, niti su isprovocirali neki značajniji broj reakcija s terena. Čak su u jednom od rijetkih pristiglih mailova naši stavovi s presice okvalificirani „bijednima, ludima i prozirnima“ a skupno smo imenovani „poslušnicima vlasti“ koji ionako primaju „novac od Vlade koja ih kontrolira“.

„Nigdar ni tak bilo da ni nekak bilo, pak ni vezda nebu da nam nekak nebu.“ stihovi iz Krležne balade Khevenhiller koji dobro opisuju razmišljanja sve većeg i većeg broja učitelja. Odavno su oni izgubili interes i za strategije, a kamoli za zakone. Čak se i vijest o ministarskim smjenama i promjenama jedva da do njih uspije nekako probiti. Za sindikalne sastanke nemaju vremena, na svim ostalim sastančenjima u školi ostaju jer nemaju kuraža otići... S druge je pak strane sve više u našim zbornicama poklonika teorije zavjere. Njima je ama baš svaka kritika prefina, preblaga... Iza kritike, po njima, uvijek stoje prodane duše, duše, koje u stalnom dosluzu s vlašću, farbaju narod prosvjetarski. Naše su zbornice sve više podijeljene između šutljive većine, koju predstavlja moj kolega koji je odbio dati izjavu, i borbene manjine kojoj pripada kolegica koja mi se obraća spomenutim mailom.

Dan učitelja iz godine u godinu razotkriva kako je u školama sve manje i manje onih koji još uopće žele sudjelovati u bilo kakvoj zajedničkoj aktivnosti. Nakon što se s godinama skupno djelovanje zaposlenih u školama potrošilo u štrajkovima, prikupljanjima potpisa i prosvjedima, zajedništva je sve manje i manje čak i u relaksirajućim situacijama kao što su domnjenci, večere i izleti. A ovo definitivno ne sluti na dobro. Umjesto da se podjele među zaposlenim u školama smanjuju, one se iz godine u godinu – produbljuju. Umjesto da opovrgne produbljivanje postojećih podjela, obilježavanje je i ovogodišnjeg Dana učitelja dalo izgleda za pravo svima onima koji ne vjeruju u mogućnost nekog šireg akcijskog združivanja nezadovoljnih prosvjetara.

REFERENDUMOM PROTIV PRIVATIZACIJE AUTOCESTA

Početak druge privatizacijske pljačke?

Široki savez sindikata i udruge civilnog društva okupljene u inicijativi „Ne damo naše autoceste“ najavili su početak prikupljanja potpisa za raspisivanje referendumu protiv davanja autocesta u koncesiju. Pozvali su građane da im daju potporu, u vremenu od subote 11. listopada do subote 25. listopada, kada će se prikupljati potpisi.

Građanima će biti postavljeno pitanje: „Jeste li da se referendum donese sljedeći zakon o izmjenama zakona o cestama prema kojem su izgradene autoceste strateški interes Republike Hrvatske i zabranjeno ih je davati pod koncesiju za javne usluge?“

Inicijativu „Ne damo naše autoceste“ pokrenula su dva cestarska sindikata (Nezavisni cestarski sindikat i Sindikat radnika Hrvatskih autocesta i cesta), sedam organizacija civilnog društva (Mreža mladih Hrvatske, Pravo na grad, Zelena akcija, GONG, Centar za mirovne studije, Savez udruga Klubtura, Baza za radničku inicijativu i demokratizaciju) i pet sindikalnih središnjica (NHS, SSSH, MHS, HURS, URSH).

Predsjednik Nezavisnog cestarskog sindikata **Mijat Stanić** na konferenciji za novinare u prostorijama Sindikata Preporod kazao je kako su iscrpljene sve mogućnosti kako bi se Vladu uvjerilo da odustane od koncesioniranja autocesta, i zato kreću u borbu za referendum:

– Autoceste su razvojni projekt i građene su da bi povezale područja i pridonijele razvoju gospodarstva, privrede i turizma. Koncesioniranjem se taj projekt pretvara u komercijalni i to nam je neprihvatljivo, ističe Stanić. Nikako u privatne ruke ne smije doći dostupnost autocesta svim naseljenim mjestima i daljnju razvoj, i u rukama države mora ostati mogućnost da se u slučaju potrebe sagradi novo čvoriste, izlaz ili eventualno da se na nekom dijelu odustane od naplate cestarine. Također, država mora imati utjecaj na cijenu cestarine, jer iskustva pokazuju da su neki koncesionari podizanjem cijene cestinarine preusmjerili promet na državne ceste pa danas oni zarađuju više novca s manjim prometom. A država odnosno rezni obveznici pak mora pojačano ulagati u lokalne ceste i imaju niz dodatnih problema, većih broj prometnih nesreća, zagrušenja naselja, onečišćenje okoliša. Zapravo sve ono što se htjelo izbjegi kada su se gradile autoceste.

Stanić se pita: Ako se autoceste isplati uzeti u koncesiju privatnim koncesionarima nije jasno zašto ne i Republici Hrvatskoj.

Ako dopustimo ovo, sasvim je sigurno da će uslijediti privatizacije šuma i voda, upozoravaju sindikati i udruge civilnog društva okupljene u inicijativi „Ne damo naše autoceste“ i pitaju se – ako se koncesionarima isplati preuzeti autoceste, zašto tu pamet nema država

Zato se bunimo što će se ispustiti iz ruku taj veliki dugoročni finansijski potencijal autocesta.

Po njegovim riječima postoje dva rješenja – reprogram duga dugoročnim povoljnijim kreditima ili pak prodaja državnih obveznica građanima, mirovinskim fondovima i ostalim zainteresiranim investitorima.

– U principu, svako od ovih rješenja, i koncesija, i obveznice, i reprogram duga su zaduživanje. Samo je pitanje kod koga. Zaduživanje kod koncesionara je najskupljí kredit. A time mu predajemo i upravljanje autocestama, što nikako država ne smije ispustiti iz ruku.

Teodor Celakoski iz Udruge „Pravo na grad“ istaknuo je da privatizacija autocesta zapravo predstavlja početak druge privatizacijske pljačke. Upozorava da će se na udaru u narednom valu naći vode i šume, što se već događalo u drugim europskim zemljama:

– Politika će, krpajući nesposobnost za upravljanje javnim resursima krenuti u njihovu rasprodaju. Zato stvaramo savez da tome stanemo na kraj. Želimo odgovornu vlast, koja ne manipulira činjenicama da dosad nisu znali upravljati javnim dobrima. Pa kao argument daju korupcijske afere, nudeći tezu da je privatizacija jedino rješenje za upravljanje tim resursima. Ključno pitanje je kako mi kao društvo možemo stati na kraj ovakvom pokušaju vlasti. Očito je da vlast danas nema odgovornost za dugoročno raspolaženje javnim i zajedničkim dobrima,

i zato ih referendumom želimo natjerati da postane odgovornom. Da služi građanima, i suprotstaviti ćemo se svim odlukama koje šteće budućim generacijama, a politikantskim jednokratnim rješavanjem problema stvaraju situaciju dugoročne neodrživosti života u Hrvatskoj.

Celakoski je dodao kako njihove aktivnosti neće stati prikupljanjem potpisa, a svaki pokušaj onemogućavanja referendumu smatraće manipulacijom pa je najavio ustavnutožbu, ali i prosvjede te druge oblike konfrontacije s vladajućom garniturom.

Predsjednik Hrvatske udruge radničkih sindikata i koordinator sindikalnih središnjica **Ozren Matijašević** napomenuo je da inicijativa nema političke konotacije niti ambicije, ali ne želi gledati kako se vlast kocka s nacionalnim interesima sebično gledajući kratkrajni rezultat, a ne mareći za budućnost građana.

– Nijedna analiza ne opravdava ovaj suludi potez, a recentna iskustva INA-e pokazuju što vladajuće nesposobne politike čine s nacionalnim resursima i stoga im ne vjerujemo, ističe Matijašević.

Predsjednik Nezavisnih hrvatskih sindikata **Krešimir Sever** rekao je pak da žele spriječiti da bilo koja vlast donosi strateške odluke u ime naroda, a da ga se ne pita i da se prikazuje kao autentični tumač njegove volje. Upozorio je kako je očito da će se većina dobivenog novca od koncesije utrošiti samo i jedino za očuvanje vlasti i fotelja do sljedećih izbora.

Luka Tarin

Ne tako davno, čitajući jedne dnevne novine, naišao sam na članak čiji je autor ironično primijetio kako bi uzduž granica Hrvatske bilo zgodno podići šator, jer bismo dobili najveći cirkus na svijetu. Koliko god teško bilo čitati takve opaske o domovini, krajnje je vrijeme da budemo iskreni sami prema sebi – Hrvatska već dosta dugo ne odlučuje sama o sebi (nije li to temeljno obilježe samostalnosti), demokratska uglavnom nije ni bila (jer demokracija podrazumijeva kudikamo više od izbora i mogućnosti izražavanja stavova), *reliquiae reliquiarum* hrvatske neovisnosti sve više blijeđe pod teretom ponižavajuće servilnosti i sluganskog odnosa prema opskurnim vanjskim centrima moći, a sve ono što se događalo u zadnjih dvadesetak godina, od privatizacije do donošenja novog ZOR-a približilo nas je više feudalizmu nego 21. stoljeću.

Politika „kruha i igara“ svela se uglavnom samo na igre i igrice kojekakvih klauna koji se igraju politike, a kruha je svakim danom sve manje. Predstave su odavno prestale biti zabavne, trikovi su sve jeftiniji, iluzija uglavnom nema više nitko. U cijelu tu otužnu svakodnevnicu obrazovni se sustav sasvim pristojno uklapa. Zaposleni u školstvu odavno su izgubili iluzije o tome da je nosiocima vlasti u nas obrazovanje važno, da je isplativo u obrazovanje ulagati, da je to najbolji put izlaska iz krize. Međutim, neke iluzije još uvijek su prisutne u zbornicama – iluzije kako o obrazovnom sustavu i onima koji ga čine skrbe oni kojima za to svaki mjesec uredno plaćate. Da budem jasan, govorim o osnovnoškolskom sustavu i njegovom većinskom sindikatu!

Postoje li većinski i manjinski sindikati?

U sustavu osnovnog školstva djeluju dva sindikata – većinski, Sindikat hrvatskih učitelja i manjinski, Sindikat zaposlenika u hrvatskom školstvu Preporod. To im je zajedničko obilježe, ali tu uglavnom, svaka sličnost i prestaje, a to mogu reći jer sam bio član oba

POGLED IZ SINDIKALNOG KUTA

Drugi i drugačiji

Predstave su odavno prestale biti zabavne, trikovi su sve jeftiniji, iluzija uglavnom nema više nitko. U cijelu tu otužnu svakodnevnicu obrazovni se sustav sasvim pristojno uklapa

sindikata. Naime, u vrijeme kad sam još bio član SHU-a susretao sam se često s meni neshvatljivom antipatijom i strahom određenog broja ljudi u tom sindikatu od Preporoda. Na prvi pogled, to djeluje prilično začudno – ta zarađa sindikata nisu na istoj strani, ne bore li se (ili bi bar trebali) za iste ciljeve, ne bi li ih trebala pozivati zajednička težnja da se radi na boljtku obrazovnog sustava i njegovih djelatnika? Ne bi li se ta težnja lakše ostvarila kad bi SHU prihvatio Preporod kao ravnopravnog partnera i iskazao više sklonosti zajedničkom djelovanju, umjesto po prosvjetu pogubnom solističkom nastupu? Čime se hrani ta težnja da se Preporod isključi iz pregovaranja oko prava i položaja zaposlenih u školstvu? Kad

se malo zarebre ispod površine i kad se čovjek udubi u ovu problematiku, odgovori se nameću sami od sebe.

Složit ćemo se kako su sindikati organizacije koje bi se trebale boriti za prava i položaj svojih članova, koji u to ime plaćaju redovitu mjesecnu članarinu. Uz to, postoji i jedna šira razina djelovanja sindikata – predstavljanje i unaprijeđenje struke koju zastupaju. Budući da SHU redovito nastupa kao sindikat koji je jedini pozvan zastupati osnovnoškolski sustav i pregovarati u njegovo ime (sa Zakonom o reprezentativnosti ili bez njega), pitam uvažene čitatelje – jeste li zadovoljni razinom usluge koju dobivate za svoj novac? Jeste li zadovoljni stanjem u sustavu i permanentnim smanjivanjem vaših

materijalnih i nematerijalnih prava? Da biste bili zadovoljni, skrbe genijalni pojedinci iz gore spomenutog sindikata. No, njihov genij genij je usamljenih ljudi – sami protiv svih (ministarstva, javnosti, dobrog dijela medija, a najčešće direktno protiv interesa vlastitog članstva) utiru put boljtku hrvatske prosvjete. Najbolji dokaz navedenog jest epizoda s otkazivanjem starog, pa donošenjem novom KU-a za osnovno školstvo, čiji su potpisnici resorno ministarstvo i SHU!

Apotekarsko čišćenje kolektivnog ugovora

Oštromljno detektirajući odakle prijeti najveća pogibelj društvu (naravski, od buržuja iz zbornica, op. a.), ministarstvo je prvo suspendiralo stari KU, da bi, nakon prego-

vora sa SHU-om koncem travnja bio donesen novi. Posljedice smo svi osjetili na prvoj idućoj plaći. Novi KU je apotekarski pedantno očišćen od reguliranja troškova prijevoza, uređenja norme, sijaset dodataka na plaće i prava zaposlenih, ali zato u njemu i dalje nalazimo komisije za tehnološke viškove, iz nadasve praktičnih razloga. Posao je tako ingeniozno održan da se na svojim web-stranicama u dopisu od 16. svibnja SHU praktički ispričava svom članstvu zbog potpisivanja navedenog dokumenta. Referendum koji je ranije bio proveden trebao je cijeloj operaciji samo dati privid blagoslova baze. Dojam je, ne samo moj, kako su članovi prodani upravo zbog komisija za tehnološke viškove! Tu, međutim, nije kraj!

Kad netko nastupa kao onaj tko ima neotuđiva prava pregovarat s predstavnicima vlasti o stanju u sustavu i kad ista ta prava odriče drugome, onda snosi i posljedice za učinjeno. A te posljedice su i više nego porazne. Ono čega u kulturnom svijetu uopće nema, ili je raritet, postalo je naša svakodnevica!

Kako doli svijetlim primjerom neviđenog oštromlja nazvati uvođenje e-upisa u hrvatske škole? Navodno smo po tome prvi u Europi! Uspjelo se u nečemu što je na prvi pogled neizvedivo – škole u kojima se štedi na grijanju, u kojima se ne smije kopirati, u kojima nema wc-papira, s čijih stropova otpada žbuka uvelo se u digitalnu eru! Povrh toga, od časa kad je uveden e-upis, e-matice, e-dnevničici, e-koješta riješen je još jedan povijesni problem – avet besmislenog piskaranja! Zbornica se više uopće ne mora patiti ispunjavanjem kojekakvih formulara koji kao da su ispalili iz Kafkina Procesa, ne moraju u lipnju besplatno unositi podatke u e-maticu, sustav koji se ruši češće nego pojedine odluke na Ustavnom sudu, ne moraju na polugodištu više ispunjavati obrascce o uspjehu učenika! Da i ne spominjem najnoviji uspjeh - formulare koje više ne treba ispunjavati za isplatu prijevoza, pod punom

UZ DAN UČITELJA ŽELJKA KOLLERT PUTUJE 30 KILOMETARA DO OSNOVNE ŠKOLE „ĐULOVAC“, A PLAĆA JOJ JE S

Imamo kredu i spužvu, a od nas traže projekte

Ne, nisam ovako zamišljala rad u školi dok sam bila studentica. Ni sam mislila da će se morati toliko boriti za ono na što imam pravo. Prosvjetari su danas nekako tužni, sjetni, pognute glave. Evo, opet najavljaju rezove u proračunu, a mi već vidimo sebe u prvim redovima.

To je dio životne i profesionalne priče učiteljice razredne nastave s dvadesetogodišnjim stažem u prosvjeti Željke Kollert (45), majke troje djece i stanovnice jednog od najlepših malih gradova u Hrvatskoj, slavonskog Daruvara.

Predaje malim Kosovarima

To ipak nije grad u kojemu Željka Kollert radi – već dvadeset godina svaki dan vlastitim automobilom prevljuje tridesetak kilometara do Osnovne škole „Đulovac“, odnosno njezine područne škole u Velikim Bastajima. Ondje je učiteljica

djeci čiji su roditelji u taj kraj davnih ratnih godina došli s Kosova. Svi učitelji te škole su putnici, neki dnevno potegnu i do 130 kilometara. Danas, na međunarodni Dan učitelja koji se tradicionalno obilježava 5. listopada, prosvjetari imaju malo razloga za slavlje, ali mnogo za „mozgati“ u kakvim ga okolnostima dočekuju.

– Nikada nisam tražila posao u Daruvaru. Jednostavno, ovdje mi se sviđa, posebno je, zanimljivo, dručiće. Učitelje u selima još uviđaju cijene. U gradskim školama i sredinama je dručiće, mnogo je ljudi bez posla, učitelji često čuju „hajde, vi šutite, dobivate plaću, imate toliko praznika“. Svi mi mnogo radimo kod kuće, pišu se pripreme, spremi za nastavu. Ljudi gledaju kada dolazite kući, a ne vide da nekad i u jedan, dva sata iza ponosi na prosvjetarskim pozorima svijetli – priča Željka Kollert. Za svoj marljivi rad, umjesto na-

grade za dvadesetogodišnju predanost tome časnom pozivu, dobila je čestitku: plaća joj je zbog različitih rezova u posljednjih godinu dana danas manja za 1500 kuna! Posljednji je udar smanjenje sredstava za prijevoz zbog izmjena granskoga kolektivnog ugovora, a nije ni dočekala ni dodatak na vrijnost koji se dodjeljava za staž od dvadeset i više godina u javnim službama, jer je on ove godine ukinut.

Omalovažavaju nas

– Ne moram posebno naglašavati u kakvim je danas problemima prosvjeteta, od potplaćenosti učitelja, stalnih rezanja plaća, omalovažavanja našeg rada. Svaki ministar koji dođe ima neku svoju viziju, a na kraju sve ostane nedorečeno. Stalno nam nameću nove obveze, a ne plaća se ništa. Škole nemaju novca, doslovno smo svedeni na kredu,

ploču i spužvu. To je maksimum! Traži se da radimo projekte, a od svojih novaca kupujemo papir za fotokopiranje. Ipak, kada dodete u razred, sve to zaboravite. Ta su djeca za vas centar svijeta – kaže entuzijazmom prosvjetara koji ulaže silan trud da kvaliteta nastave ne pati. Krvice za ovakvo stanje prosvjetari vide od vrha – države, resornog ministarstva, politika zbog kojih se, dodaje, kotač zaustavio. Ipak, sve to nije razlog, kaže Željka Kollert, da mladi ljudi odustanu ovog poziva:

– Nikada ne bih rekla nekom mladom čovjeku da ne ide u prosvjetu. To je prekrasno zanimanje, osobito učitelja u razrednoj nastavi. Kad u prvom razredu dobijete mlado biće i postavite temelje da izraste u čovjeka, to nema cijene. Samo onaj tko nema ljubavi gubi se u tome – kaže ova borbena prosvjetarka.

Političari, ostavite nas na miru!

Malodušje je poprimilo takve razmjere da učiteljima i nastavnicima sve teže pada ikakvo obilježavanje, pa čak i samo spominjanje Dana učitelja. Sve je manje škola u kojima se taj dan uopće obilježava – opisuje atmosferu u hrvatskim zbornicama Željko Stipić, predsjednik školskog sindikata Preporod.

– Političari će se sjetiti učitelja na jedan dan, u nedjelju, a zaboraviti ostalih 364 dana u godini. Učitelje živciraju lažna briga svih hrvatskih politika i političara za provjetare i školstvo. Da citiram jednog kolegu: ostavite nas na miru, ako nam želite pomoći, nemojte za nas pokazivati lažni interes – poručuje Stipić. Ne samo potplaćeni prosvjetari, nego i stanje sigurnosti koje je dramatično, porast nasilja, ali i učestale reforme i promjene koje nameće svaka garnitura koja dođe na vlast,

kaznenom i materijalnom odgovornošću! Tu su i periodički napadi, fizički i ina, na profesore, karikaturalno neučinkovit sustav pedagoških mjera i sve ostalo što je sustav dovelo do kolapsa. Kakav je odgovor SHU-a na te pojave?

Složna braća kuću grade, govorili su naši stari, pa su i sindikalni lideri dali doprinos oporavku hrvatskog građevinskog sektora radovima na vili Ružici i sudjelovanjem s još jednim sindikatom u podizanju Sindikalnog doma! Kažu – stvorili su novu vrijednost, dakako novcem od članarina svojih članova. Vjerujem da će obični članovi od toga imati nemjerljivu korist. Kudikamo veću nego da su sredstva uložena u, recimo, štrajkaški fond.

Gdje je u svemu tome Preporod?

Manjinski sindikat, koji se svim silama nastoji marginalizirati i obezvrijediti dokazuje da za sindikalni uspjeh nije presudan broj članova, već neki drugi parametri. Kad je trebalo podržati inicijativu baze za reformu sustava pedagoških mjera, Preporod je bio tu. Kad je trebalo sprječiti donošenje Pravilnika o tjednim radnim obvezama, Preporod je bio taj koji je inicirao sastanak s predsjednikom Republike, s novim ministrom Mornarom, koji je dao odlučujući ton u izmjenama i dopunama Pravilnika! Kolika su radna mjesta i sati učitelja time spašeni, pa i članova SHU-a! Kad je trebalo zaštiti ne-nastavno osoblje od najavljenog outsourcinga, Preporod je odigrao ključnu ulogu u sektoru obrazovanja, a bio je i na čelu zajedničke akcije 17 sindikata!

Upravo tu leži i odgovor na pitanje s početka – odakle toliki anizitet većinskog sindikata prema manjinskom? Svakim svojim potezom, svakim novim uspjehom, pa čak i samim svojim postojanjem Preporod ih podsjeća na ono što bi i sami trebali biti, a nemaju snage ni potencijala postati – sindikat koji stoji uz svoje članstvo i bori se za opstanak školstva u Hrvatskoj! Cijenu, nažalost, plaćamo svi!

Ivan Plantić

MANJENA ZA 1500 KN...

PRENOSIMO

Željka Kollert

ne uljevaju optimizam u školama. Stipić kao jednu od njih navodi najnoviji prijedlog izmjena Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju, koji nameće nekoliko novih mera. - To je sedma promjena zakona u posljednjih sedam godina – kaže Stipić.

Marijana Cvrtila
Slobodna Dalmacija

PRIMJEDBE PREPORODA NA IZMJENE I DOPUNE ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU

Opet samo kozmetičke promjene

Povodom Svjetskog dana učitelja prošlog je petka u sjedištu Preporoda održana konferencija za tisak na kojoj se predsjednik Željko Stipić osvrnuo i na javnu raspravu o Prijedlogu Izmjena i dopuna Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, koja je zaključena upravo na dan u kojem učitelji svijeta ulaze u središte pozornosti barem u onim državama u kojima je učiteljski poziv cijenjen i poštovan.

– Sedma je to intervencija u temeljni školski propis u sedam godina njegova postojanja. Po broju promjena moglo bi se zaključiti da se radi o sedam godina stalnih poboljšanja odgojno-obrazovnog sustava. Na žalost, odgojno-obrazovni sustav ne samo da se u proteklih sedam godina nije poboljšao, nego je danas problema u osnovnim i srednjim školama više no ikada ranije. Unatoč činjenici da manjkavosti pravnog okvira nisu najvažnijim problemom našega školstva, brojni problemi proistekli iz Zakona pokazuju svu nebrigu aktualnih politika za obrazovanje i svu nemoć, nesposobnost i neznanje čak četvorne ministre da zakonske promjene budu u funkciji iznalaženja boljih rješenja u našemu školstvu – rekao je Stipić i nastavio:

– Kako stvari stoje u najnovijim, sedmim po redu, izmjenama i dopunama važećeg Zakona? Unatoč činjenici da Izmjene i dopune sadrže čak četrdesetak članaka, srušinskih promjena gotovo da i nema, pa se iz toga može izvući zaključak kako je riječ tek o „kozmetičkim“ preinakama, a kažnjavanje, odnosno pedagoške mjere, ocjenjivanje i upravljanje tri su ključna područja zakonskih promjena.

Najviše se promjena, prilično očekivano, predviđa u području pedagoških mjera. Jednu se mjeru namjerava ukinuti, a to je produženi stručni postupak, dok će se djelova pedagoškim mjerama dati neophodnu učinkovitost, jer bi prema prijedlogu strogi ukor i opome-

na pred isključenje bile pedagoške mjeru koje se prenose iz razreda u razred. Konačno, najtežoj se pedagoškoj mjeri – isključenju iz srednje škole zbog teškog nasilničkog poнаšanja – daje primjerena težina. Kako je Preporod 2010. godine pokrenuo peticiju i prikupio skoro 15 tisuća potpisa za ukidanje produženog stručnog postupka, a kako se spomenuti prijedlog, uz dva navedena nova rješenja, našao i u Prijedlozima promjena u postojećem sustavu kažnjavanja učenika, iz Preporoda pozdravljamo sva tri rješenja jer to znači da smo još prije četiri godine bili na tragu kvalitetnim rješenjima koja prosvjetna politika sve do sada nije željela prihvati. Žalimo ipak što se nije učinilo i više jer pedagoške mjeru su najvažniji mehanizam borbe protiv neželenih pojava u školstvu – naglasio je Stipić.

– Najviše je nerazumijevanje među učiteljima i nastavnicima za ponovno aktualiziranje i vraćanje produžne nastave i ukidanje ljetnog popravnog roka. Neselektivnost i neplaćanje – dva su ključna razloga takvom protivljenju učitelja. Naime, prevladavajući je stav u školama da bi od produžne nastave trebalo izuzeti učenike koji su neopravdano izostajali s nastave velik broj sati. No, budući da su Izmjene i dopune u tom pogledu neselektivne, u Preporodu smatramo da se na taj način opet ide u susret učenicima i da se „nagradiju“ njihova neodgovornost u izvršavanju preuzetih obveza, a u konačnici se tako šalje i loša odgojna poruka svima u sustavu. Smatramo da je produžna nastava opravdana jedino pod uvjetom da se ovaj oblik nastave omogući učenicima koji su opravdano izostajali s nastave ili su imali ozbiljnih poteškoća u svladavanju gradiva. Naravno, u oba ova slučaja dopunski bi rad trebalo dopunski i platiti, jer bez dopunskog nagradivanja ovog oblika rada s učenicima vrlo vjerojatno će izostati očekivani pozitivni učinci ovog novog rješe-

Hoće li osnovno i srednje školstvo kvalitetnije funkcionirati nakon uvođenja ovakvih promjena? Neće, jer promjene su najvećim dijelom površinske, a postojeći sustav vapi za ozbiljnim i cjelovitim rješenjima

na – kazao je Željko Stipić te se osvrnuo i na neuralgičnu točku hrvatskog školskog sustava – rukovođenje i upravljanje.

– Nakon skoro dva desetljeća prosvjetne su vlasti odustale od davanja vremenskih rokova ravnateljima s višom stručnom spremom da postignu visoku spremu kao uvjet za posao ravnatelja. Pod različitim pritiscima i aktualni je ministar ponovio postupanja svojih prethodnika. Mornarovi prethodnici su svoje prave namjere skrivali rokovima u koje ni sami nisu vjerovali, dok je aktualni ministar pobjegao od rješavanja ovog problema dajući mogućnost ravnopravnog natjecanja ovih ravnatelja s učiteljima i nastavnicima visoke stručne spreme. Tako će biološke zakonitosti – odlazak i zadnjeg ravnatelja u mirovinu – riješiti problem koji se pokazao preteškim za sve dosadašnje ministre. Hrvatska će tako ostati i dalje zemljom u kojoj školama mogu upravljati osobe koje imaju nižu stručnu spremu od osoba koje u školama rade kao učitelji i nastavnici i koje pri zapošljavanju na mjesto učitelja moraju imati vi-

soku stručnu spremu.

Hoće li osnovno i srednje školstvo kvalitetnije funkcionirati nakon uvođenja ovakvih promjena? Neće, jer promjene su najvećim dijelom površinske, a postojeći sustav vapi za ozbiljnim i cjelovitim rješenjima. Hoće li učiteljima i nastavnicima rad biti olakšan nakon najnovijih zakonskih promjena? Hoće u onom dijelu koji se odnosi na osiguravanje primjerenijih uvjeta u pogledu učeničkog neispunjavanja obveza i nasilničkog ponašanja. Hoće li učitelji biti zadovoljniji? Neće, jer svaki uvođenje novih oblika neplaćenog rada, poput dopunske nastave, dodatno produbljuje učiteljsko nezadovoljstvo. Kako je sve veći broj učitelja i nastavnika zahvatila rezignacija i malodušnost, predložene promjene su u zbornicama praćene površno, odaziv zainteresiranih za javnu raspravu je bio nikakav. Zbog svega toga malodušje je poprimilo takve razmjere da učiteljima i nastavnicima sve teže pada ikakvo obilježavanje pa čak i samo spominjanje Dana učitelja – zaključio je Stipić.

Milan Novačić

Kad dr. House spašava Hrvatsku

Neviđena je šteta što u hrvatskom jeziku nije pronađen adekvatan i suvisao prijevod te „čarobne“ tuđice *outsourcing*. Tada bi ovaj propali projekt hrvatske Vlade imao kakvog takvog smisla. A mi ne bismo koristili strane riječi nastojeći se riješiti dijela slabo plaćenih radnika. Ne bismo barem pokazivali taj udvornički mentalitet kolonije i podaništva spram golih korporativnih interesa za stjecanjem profita na bilo koji način. Ne bismo primot koristili tude izraze, koji su u svijetu sinonim za eksploataciju bijedno plaćene radne snage. Jer najpoznatiji *outsourcing* odnosi se upravo na izmještanje proizvodnje na Daleki istok, tamo gdje čak i djeca rade po 15 sati dnevno za mjesecnu plaću od stotinjak dolara, čak i manje.

Engleski poslovni jezik kaže da je *outsourcing* korištenje vanjske usluge, a doslovno značenje koje se pokušalo primijeniti u Hrvatskoj govori da je bila riječ o pokušaju civiliziranog pedaliranja čistačica i drugog osoblja iz sustava državne uprave. Tako da rade za privatnika i jednom zauvijek zaborave sigurnost radnog mjeseta pod skutinu države. Stvar nije prošla, pa smo kao zamjenu dobili drugu tuđicu *spin-off*, koja se može prevoditi na razne načine. Ali nikakav prijevod ne mijenja činjenicu da je ideja uvijek bila i ostala loša. Tako da su pojma *spin-offa* nehotice najbolje objasnili TBF-ovci u pjesmi „Odjeb je lansiran“. Kad je i *spin-off* propao pojavilo se treće rješenje. Opet zanimljiva tuđica *in-house*. U kući. Bolje reći sve je ostalo u kuhinji hrvatske Vlade, koja je radila na receptu, trudila se i pokušavala, potrošila godinu dana na ovaj projekt, isprovocirala jedan sindikal-

ni referendum, napravila savršeni krug i vratila se *in-house*. Tamo gdje je i bila.

Kratka povijest jedne ideje kazuje da se željelo rasteretiti državne institucije pratećih poslova i ostvariti nemale uštede. Ključni problem od sadašnjog starta bio je u tome što se odlučilo krenuti od najlošije plaćenih i najmanje atraktivnih poslova. Što je u najmanju ruku nepravedno. Jer se pretodno ne bi diralo u pravima, plaćama i privilegijama ni saborske zastupnike, ni ministre i njihove pomoćnike, ni ravnatelje raznoraznih državnih agencija, njihove pomoćnike i administraciju. Ne bi se pretodno uvelo ni normiranje i jasni kriteriji za procjenu kvalitete rada službenika u državnoj upravi, a ne bi se također ukinulo niti jedno jedino radno mjesto bilo kojeg općinskog načelnika, gradonačelnika, župana, njihovih zamjenika, savjetnika i pomoćnika. Za takvu reformu nema političke volje. Na meti su bili ljudi s plaćama od 3 do 4 tisuće kuna. Čistačice u bolnicama i školama, kuharice, pralje, zaštitari, vozači i ljudi svakojakih zanimanja, koji rade po doista brojnim i raznim državnim institucijama bilo da je riječ o ministarstvima, agencijama, državnim tvrtkama, fakultetima, školama, bolnicama... Njih je trebalo dati na upravljanje privatnicima, pa onda vratiti na posao uz veću normu, odnosno više rada za manju plaću. Računalo se sa 700 milijuna kuna uštede na godišnjoj razini. Na prvi otpor sindikata pojavila se još gora ideja o *spin-offu*, osnivanju nove državne firme s čak 24.000 ljudi. Trebao je to biti neviđeni mastodont, daleko najveća državna firma, a Hrvati itekako dobro znaju kako se državnim firmama

upravlja. Znaju ponešto o skupim automobilima, gomilanju administracije, stranačkom kadroviranju i neracionalnostima raznog oblika. Sreća da je stvar propala.

I tu dolazimo do podvlačenja crte na ovoj priči. Ministrica Milanka Opačić ovog je tjeđna svečano objavila da se reforme nastavljaju, iako nešto sporijim tempom. U stvari nikakve ozbiljne reforme nema. Vlada bi tek trebala donijeti odluku o zabrani zapošljavanja novih djelatnika na poslovima čišćenja, pranja i pegljanja, kuhanja, održavanja, prijevoza i zaštite za svaku od ukupno 2.300 institucija koje zapošljavaju 26.500 ljudi. Ljudi će vremenom ići u mirovinu i broj zaposlenih će polako padati u godinama što dolaze. Ništa se značajno ne mijenja. Umjesto *in-housea* reformu za spas hrvatskog proračuna najbolje bi proveo dr. House, jer bi najčešće mogao dijagnosticirati bolestine zbog kojih će što više ljudi što prije završiti u penziji.

Najveći doseg ove naopake priče ostaje 612000 potpisa na zahtjevu za raspisivanjem referenduma protiv *outsourcinga*. Taj će koštati nešto novaca, pa će i uloženi napor Vlade kratko učiniti još malo okrnjiti državni proračun umjesto željenih ušteda. Vjerojatno bi i dr. House na kraju digao ruke od ovog pacijenta. Život ipak nije film. A reforme u Hrvatskoj traju neograničeno dugo ili barem dok čistačice dovoljno ne ostare. Priroda će učiniti svoje. Kad već Vlada nije uspjela smisliti ništa bolje od tog nesretnog *outsourcinga*. I sjetiti se još nekog osim čistačica.

Darko Pajić, Novi list

2. rujna Osnovana je podružnica OŠ Bogumila Tonija u Samoboru. Za sindikalnu povjerenicu izabrana je Petra Barišić, a za zamjenicu povjerenice Irena Dražić.

15. rujna Predstavnik Preporoda sudjelovao u radu radne skupine formirane radi donošenja Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o odgoju i obrazovanju. Na sastanku su izneseni stavovi Preporoda u svezi sa izmjenama članka 107. kojim je uređeno više važnih pitanja vezanih uz sastav i način rada komisija za raspoređivanje tehnoloških viškova u školama. U svezi s ovom problematikom predstavnik Preporoda je zatražio i sastanak s ministrom Mornarom.

24. rujna Pravnica i predsjednik Sindikata, na poziv predsjednice Ž.V-a Dubravke Pšeničnik sudjelovali u radu Županijskog vijeća Preporoda za Sisačko-moslavačku županiju. Promjene u osnovnoškolskoj normi i Kolektivnom ugovoru za zaposlenike u srednjoškolskim ustanovama

– sadržaji su koji su kroz predstavljanje i raspravu privukli najveću pažnju povjerenica i povjerenika. Na sastanku je i posebno istaknut doprinos u angažiranju oko prikupljanja potpisa za raspisivanje referendumu povjerenika iz Osnovne škole Vladimir Nazor u Topuskom.

25. rujna Predsjednik Preporoda se sastao s ministrom znanosti, obrazovanja i sporta. Razgovaralo se o prijepornim pitanjima iz Prijedloga izmjena i dopuna Zakona o odgoju i obrazovanju. Ministar je upoznat i sa stavovima Preporoda vezanim uz članak 107. zakona o odgoju i obrazovanju. Predsjednik Preporoda je obećao do 3. listopada, odnosno do završetka javne rasprave, uputiti prijedlog izmjene članka 107. s obravalo.

29. rujna Na poziv povjerenice u novosnovanoj podružnici Preporoda u samoborskoj Osnovnoj školi Bogumila Tonija Petre Barišić predsjednik Preporoda sudjelovao na sindikalnom sastanku. Aktivnosti Preporoda u posljednje vrijeme i sadržaj zakonskih promjena koje se najavljaju – dvije su teme o kojima se opširnije razgovaralo s članovima podružnice.

* Osnovana podružnica Preporoda u Učeničkom domu Novi Zagreb. Za sindikalnu povjerenicu izabrana je Ivanka Bagić, a za zamjenicu povjerenice Miko Oršolić.

2. listopada Ministarstvu znanosti obrazovanja i sporta upućen prijedlog s obravalojem promjena članka 107. Zakona o odgoju i obrazovanju. Preporod nije ponovio svoja rješenja iz 2012. godine nego je uputio posve novo rješenje čijim bi se prihvaćanjem poslovi raspoređivanja tehnoloških viškova učinili razvidnjim, pravčnjim i kvalitetnjim.

3. listopada Povodom Svjetskog dana učitelja održana tiskovna konferencija „Dan učitelja i zakonske promjene u školstvu – nove pedagoške mјere, nebriga za upravljanje, novi neplaćeni poslovi“. S tiskovne konferencije javnost je upoznata sa svim važnijim stajalištima Preporoda o ključnim zakonskim promjenama koje se najavljaju.

6. listopada U prostorijama Preporoda održana tiskovna konferencija s koje su 7 nevladinih udruga, 5 sindikalnih središnjica i 2 cestarska sindikata najavili prikupljanje potpisa za donošenje Zakona kojim bi se organiziralo referendumsko izjašnjavanje građana o prihvatljivosti najavljenе monetizacije autocesta. Predstavnici udruga iz Organizacijskog odbora su početak prikupljanja potpisa najavili za 10. listopada. Također, na tiskovnoj je konferenciji javnost upoznata i sa sadržajem referendumskog pitanja. Sjedište ove opsežne aktivnosti koja uskoro započinje bit će u sjedištu Sindikata Preporod.

Blagajna uzajamne pomoći Brzo i efikasno rješava vaše finansijske probleme

tel 021/323 036 ili www.sindikat-preporod.hr

Slobodna Dalmacija NOVOSTI
NEDJELJA, 5.10.2014.

PREPOROD O ZAKONU:
Izmjene su površinske i bez učinka

USindikatu zaposlenika u školstvu - Preporod smatraju da najavljenе izmjene Zakona o odgoju i obrazovanju neće donijeti željeni učinak jer su površinske. Predsjednik sindikata Željko Stipić rekao je da će uvođenje novih oblika neplaćenog rada, poput dopunske nastave, dodatno produbiti učiteljsko nezadovoljstvo. •

Političari, ostavite nas na miru!

•• Malodrušje je poprimilo takve razmjere da učiteljima i nastanicima sve teže pada ikakvo obilježavanje, pa čak i samo spominjanje Dana učitelja. Sve je manje škola u kojima se taj dan uopće obilježava – opisuje atmosferu u hrvatskim zbornicama Željko Stipić, predsjednik školskog sindikata Preporod.

– Političari će se sjetiti učitelja na jedan dan, u nedjelju, a zaboraviti ostalih 364 dana u godini. Učitelje živcira ta lažna briga svih hrvatskih politika i političara za prosvjetare i školstvo. Da citiram jednog kolegu: ostavite nas na miru, ako nam ne želite pomoći, nemojte za nas pokazivati lažni interes – poručuje Stipić. Ne samo potplaćeni prosvjetari, nego i stanje sigurnosti koje je dramatično, porast nasilja, ali i učestale reforme i promjene koje nameće svaka garnitura koja dođe na vlast, ne ulijevaju optimizam u školama. Stipić kao jednu od njih navodi najnoviji prijedlog izmjena Zakona o osnovnom i srednjem obrazovanju, koji nameće nekoliko novih mjer. – To je sedma promjena zakona u posljednjih sedam godina – kaže Stipić.

2 NOVI LIST Subota, 4. listopada 2014.

MODERAN ZAKON ILI LOŠ YUGO? ■ ŠKOLSKI SINDIKAT UPOZORAVA NA LOŠE IZMJENE

Preporod: Mornarove zakonske promjene beskorisne za školstvo

Sigurnosno stanje u školama dramatično se mijenja, a nasilnom ponašanju treba stati na put, poručuje Stipić. Ogorčen je odustajanjem od problema ravnatelja s višom stručnom spremom

ZAGREB ► Mornarove izmjene i dopune Zakona o odgoju i obrazovanju kozmetičke su promjene koje neće poboljšati obrazovni sustav, niti olakšati rad učiteljima. To je sedma intervencija u zakon koji je temeljno loš, a četvrtica ministara u sedam godina nisu ga uspjela popraviti – upozorio je Željko Stipić, predsjednik Hrvatskog školskog sindikata »Preporod«, povodom završetka javne rasprave o spomenutom zakonu.

– To me podsjeća na automobil iz bivše države koji je trebao godinama dotjeravati da bi nečemu služio – ilustrirao je Stipić na jučerašnjoj konferenciji za novinare. Jedinom pozitivnom novošću smatra uklanjanje produženog stručnog postupka kao potpuno promašene pedagoške mjere zbog koje su sve ostale sankcije u školi postale »strašilo od papira« bez ikakvog učink-

ka. Sigurnosno stanje u školama dramatično se mijenja, a nasilnom ponašanju treba stati na put, poručuje Stipić.

Uvođenje produžene nastave i uklanjanje ljetnog popravnog roka dobra su zakonska novost samo ako se njima ne bude »nagrđivala« neodgovornost učenika i ako se taj dodatni rad od 10 ili 20 sati nastavnicima plati, upozorava Šef Preporoda koji traži da se iz produžene nastave izuzmu oni učenici koji kroz godinu nagomilaju i do 50 nepravdanih sati.

U sindikatu su ogorčeni odustajanjem ministra Mornara od problema ravnatelja s višom stručnom spremom. Oni će se do daljnje moći ravnopravno natjecati za upravljanje školom, a kako su – ističe Stipić – »već posložili školske odbore«, drugi će kandidati za ravnatelje, neovisno o stručnoj spremi, biti inferiori. (L.J. B. M.)